

Expremiér Paroubek: Uvědomuje si vláda hloubku ekonomických problémů státu?

- CZ24 News | 12. října 2022

ČESKO: Člověk nemusí být nijak zvlášť ekonomicky vzdělán, aby pochopil, že se české hospodářství letos vyvíjí zcela špatným směrem. Pokud analyzujeme jednotlivá čísla a údaje české ekonomiky, těžko bychom našli něco pozitivního.

Ano, snad ještě meziroční růst hrubého domácího produktu (HDP). Ten trvá. Ale jen proto, že vycházíme z nižší výchozí základny roku 2021, která byla poznamenána velmi silně lockdowny a omezeními ekonomiky. Je ale otázka, co nastane, pokud vláda ještě v prosinci bude nucena přistoupit k přidělovému hospodářství plynu, příp. i elektrické energie. Jak by to omezilo produkci průmyslu i služeb lze dnes jen stěží odhadnout.

Vše nasvědčuje tomu, že německá ekonomika vstoupí v nejbližších dvou čtvrtletích do recese a analytici odhadují v příštím roce její meziroční pokles.

Česká ekonomika je s tou německou spjata tisícerými pouty a prakticky třetina českého zahraničního obchodu probíhá s Německem. Jsme subdodavateli zejména náhradních dílů pro německý automobilový průmysl. A pokud by ten narazil na bariéry růstu zejména v Číně, mělo by to značný dopad i na český průmysl. Ovšem zprávy z Číny, které přicházejí, jsou, pokud jde o prodeje osobních aut v posledních měsících velmi příznivé. Meziročně v Číně dochází v posledních měsících k nárůstům prodejů osobních automobilů o více než pětinu. Ovšem kolik z toho jsou dovážena auta německá a kolik např. domácí čínská, ze statistiky není vidět.

V příštím roce se tedy dá očekávat recese i v české ekonomice. Nasvědčuje tomu i index českých nákupních manažerů (PMI), u nějž došlo v září k poklesu na 44,7% ze srpnových zdaleka ne ideálních 46,8%. Nákupní manažeři uvádějí, že se do jejich optimismu negativně promítá pokles výroby jejich společností a pokles objemu nových zakázek. Dále pak inflace a snižující se poptávka.

Meziroční pokles maloobchodních tržeb

Pro zajímavost uvedme ve výčtu údajů také meziroční pokles objemu tržeb v českém maloobchodě, který v září dosáhl 8,2%. Dá se říci, že dynamika poklesu tržeb v maloobchodě se v posledních měsících roku postupně zvyšuje. Až do dubna jsme zaznamenávali meziroční nárůst maloobchodních tržeb. V květnu již ale pokles o 6,6%, v červnu to již byl pokles o 6,9% a v červenci byl vykázán pokles o 7,4%.

Ve státech EMU, tedy v zemích platících eurem, došlo v srpnu rovněž k poklesu maloobchodních tržeb, ale na mnohem nižší úrovni, o 2%.

Meziroční nárůst inflace v září 18 %

Když v srpnu dosáhla inflace meziročního nárůstu 17,2%, mnoho ekonomických analytiků z povinného optimismu věštilo, že inflace začne v závěrečných měsících roku klesat. Zatím tomu, bohužel, nic nenasvědčuje.

Podívejme se na příčiny růstu inflace v září meziročně o 18% trochu podrobněji.

Ceny zemního plynu v září meziměsíčně v září zrychlily o 15%. Ceny elektřiny o 3,6% a ceny tuhých paliv o 7%. Meziroční nárůst tak v září u plynu dosáhl 86%, u elektřiny 38% a u cen tuhých paliv 56% (zajímavý by byl také údaj o meziročním vývoji cen palivového dřeva).

Dalším silným proinflačním faktorem byly v září ceny potravin, jejichž meziroční dynamika se zvýšila ze srpnových 20,2% na 21,8%.

Rostly také ceny ve veřejném stravování.

Tato čísla dokazují, že pokud bychom brali za základ posuzování meziročního růstu inflace nikoliv oněch zhruba 200 položek základního spotřebního koše, kde je řada položek, které člověk k běžnému životu potřebuje jen občas, ale nějakých 30 – 40 položek, které ovlivňují život každé domácnosti a každého občana nejvýznamněji, dostali bychom se na reálnou inflaci někde mezi 20 – 25%.

Pokud bychom vzali poněkud spekulativně a zejména přehnaně za základ meziročního růstu nominálních mezd trochu vysněnou úroveň 10%, museli bychom dojít k závěru, že čeští občané zaznamenají v tomto roce pokles reálných průměrných mezd někde mezi 10 – 15%.

A na státní rozpočet raději zapomenout

Pravostředová vládní koalice začátkem roku s velkou pompou upravovala „Babišův“ státní rozpočet na tento rok. Vynutila si kvůli tomu několikaměsíční rozpočtové provizorium. Kdeže ty loňské nebo spíše zimní sněhy jsou? Koalice „slavnostně“ snížila schodek státního rozpočtu na 280 mld. Kč. Dnes leží ve sněmovně vládní návrh na zvýšení deficitu letošního rozpočtu na 330 mld. Kč. A ve druhém čtení ve sněmovně chtějí koaliční poslanci navrhnout další zvýšení schodku o 45 mld. Kč na 375 mld. Kč.

Některé důvody, které vláda a vládní poslanci uvádějí ve prospěch zvýšení deficitu, se dají pochopit: Opakované mimořádné valorizace důchodů. Příspěvek na náklady rodinám ve výši 5000 korun. Výplata zvýšených dávek na bydlení (tuto dávku využila podle mého odhadu jen třetina těch, kdo ji mohli požadovat). Jednorázové příspěvky na dítě a rozsáhlá humanitární pomoc ukrajinským uprchlíkům, která podle všeho dosáhla cca 15 mld. Kč.

Pokud jde o humanitární pomoc, je ovšem otázkou, zda jsou v ní vykázány všechny výdaje, včetně těch, které museli uskutečnit např. ministerstvo zdravotnictví, školství, sociální péče atd.

Díky inflaci roste ve státním rozpočtu výnos některých daní: DPH meziročně roste za první tři čtvrtletí roku o 18%, daň z příjmu právnických osob (DPPO) o 16% a daň z příjmů fyzických osob (DPFO). Spotřební daň vzrostla meziročně jen o 8,5%, což je dáno slevou 1,5 Kč z daně, poskytnutou vládou u pohonných hmot.

Státní rozpočet za I. – III. čtvrtletí t. r.

Na konci září byl vykázán ve státním rozpočtu schodek ve výši 271 mld. korun, když v předchozím měsíci to bylo o 40 mld. méně. Podobný fiskální vývoj jako letos jsme zaznamenali ve stejném období roku 2020. Připomenu jen, že v roce 2020 skončil státní rozpočet 367 mld. korun.

„Babišovy rozpočty“ byly samozřejmě poznamenány lockdowny a uzávěrami v českém hospodářství, které dramaticky snižovaly produkci státu. Dnes jsou ty důvody pro vysoký schodek státního rozpočtu trochu jiné. Spočívají především v dopadu války na Ukrajině na českou ekonomiku. Je to především válka, která způsobuje razantní nárůst cen energetických surovin, sekundárně pak růst cen elektrické energie. Je to válka na Ukrajině, která vyhnala ceny zemědělských produktů (obilovin, sóji a rostlinných olejů) do vysokých hodnot.

Pádící inflace silně poškozuje české obyvatelstvo a jeho životní úroveň. A vládě naprosto chybí vůle uvažovat o ukončení konfliktu na Ukrajině mírem. Naopak, dochází k eskalaci konfliktu a svět nikdy nebyl – od kubánské krize v roce 1962 – tak blízko jaderné válce, jako je tomu nyní.

Pro začátek by stačilo přimět válčící i neválčící strany k tomu, aby přestaly útočit na kritickou infrastrukturu. Mám na mysli na jedné straně útoky na Nord Stream 1 a 2, ale také ne Kerčský most a na druhé straně na kritickou infrastrukturu Ukrajiny, jako jsou zj. elektrárny a rafinérie.

AUTOR: Jiří Paroubek

[ZDROJ](#)